

e-ISSN: 2459-0185

ISSN: 2548-091X

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars>

TTAD

TÜRK TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Yıl 8, Sayı 1, Haziran 2023

Journal of Turkish History Researches

Volume 8, Issue 1, June 2023

Ordu

2023

Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi, uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki kez, Aralık ve Haziran aylarında yayımlanır. Derginin elektronik versiyonuna <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars> adresinden erişilebilir. Dergiye gönderilen makaleler, intihal olaylarının tespiti ve engellenmesi amacıyla intihal tespit programı ile denetlenmektedir.

Journal of Turkish History Researches is a peer-reviewed bi-annual international academic journal, published in December and June. Also a special issue will be published every year. The electronic version of the journal can be read at <https://dergipark.org.tr/tr/pub/turktarars>. Author guidelines and editorial policies on submission of manuscripts can be found on the same website. Journal of Turkish History Researches is using plagiarism detection software in order to detect and prevent plagiarism.

Yıl 8, Sayı 1, Haziran 2023
Volume 8, Issue 1, June 2022

Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi (TTAD) *Journal of Turkish History Researches*

- ❖ **Sahibi ve Sorumlusu / Owner**
Fatih ÜNAL
- ❖ **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Editor-in-Chief**
Fatih ÜNAL
- ❖ **Editörler / Editors**
Mehmet ALPARGU, Fatih ÜNAL, Murat ÖZKAN, Mesut KARAKULAK
- ❖ **Editör Yardımcıları / Assistant Editors**
Harun ARSLANTÜRK, Zafer SEVER
- ❖ **E-Dergi Yöneticisi / E-Journal Director**
Murat ÖZKAN, Mesut KARAKULAK
- ❖ **Dergi Sekreteryası / Journal Secretariat**
Kamil YAVUZ

ISSN (Çevrimiçi) 2459-0185
ISSN (Basılı) 2548-091X

DERGİNİN TARANDIĐI İNDEKSLER / THE JOURNAL IS
INDEXED IN

Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (Asos Index)

Scientific Indexing Services

Directory of Research Journals Indexing

ResearchBib - Academic Resource Index

Eurasian Scientific Journal Index

Citefactor

Advanced Science Index

İSAM (İslam Araştırmalar Merkezi)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

- 1 Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinde Buğday Krizi
Fusun KARA
- 14 Ukrayna'nın Tarihî Kökenleri: Kiev Knezliği'nden Kırım Hanlığı'na
Serkan ACAR
- 31 16. Yüzyılda İstanbul Karai Cemaati
Vesile TANINMIŞ
- 50 Isparta İstiklal Mahkemesinde Görülmüş Bazı Casusluk Davaları
Sebile YILDIZ AYBAK
- 64 Avrupalı Seyyahların İzlenimleriyle 19. Yüzyılda Batı Türkistan'da "Türk Misafirperverliği"
Gülcan MEMİŞ
- 84 Kitap Tanıtımı: Sibir Hanlığı Kronikleri: I Yesipov Kroniği- II Stroganov Kroniği-III Remezov Kroniği
Salise Hilal ERGÜN
- 93 Kitap Tanıtımı: Herât'tan Yükselen Işık Kert Hanedanlığı (Siyasi Tarihleri 643-791/1245-1389)
Leyla ÖZER

YAYIN KURULU

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Abdulvahap Kara, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Taşığıl, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Alfina Sibgatullina, Rusya Bilimler Akademisi
Prof. Dr. Darkhan Kydyrali, Uluslararası Türk Akademisi / Kazakistan
Prof. Dr. Döölötbek Saparaliev, Kırgız-Türk Manas Üniversitesi/ Kırgızistan
Prof. Dr. Ergin Ayan, Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. İlhan Ekinci, Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Alpargu, Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Saadettin Yağmur Gömeç, Ankara Üniversitesi

DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Ali Merthan Dündar, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Altay Tayfun Özcan, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Dr. Haldun Eroğlu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Halil Bal, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Hava Selçuk, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrunnisa Alan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Telliogđlu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. İlhami Durmuş, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. İlyas Kemalođlu, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal Özcan, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Konuralp Ercilasun, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Şahingöz, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Tezcan, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Minehanım Nuriyeva Tekleli, Azerbaycan
Prof. Dr. Muhammet Beşir Aşan, Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Musa Şamil Yüksel, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Daş, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Neslihan Durak, İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin Sariahmetoğlu, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri Yavuz, Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Okan Yeşilot, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Olcabay Karatayev, Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Doğan, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Yorulmaz, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Prof. Dr. Remzi Kılıç, Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Salih Yılmaz, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Tilla Deniz Baykuzu, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Üçler Bulduk, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel Öztürk, Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. B. Tümen Somuncuoğlu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür Türker, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Serkan Acar, Ege Üniversitesi

DİL EDİTÖRLERİ

Doç. Dr. Hakan Güngör, Ordu Üniversitesi (İngilizce)
Dr. Öğr. Ü. Halim Kılıç, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (İngilizce)
Dr. Öğr. Ü. Cumhuri Kaygusuz, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Rusça)
Dr. Başak Kuzakçı, Yeditepe Üniversitesi (Rusça-İngilizce)

SAYI HAKEMLERİ

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İlyas Kemalöđlu, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Eralp Erdoğan, Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail Özer, Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman Uygun, Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Tuba Tombulođlu, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cumhuri Kaygusuz, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İlker Türkmen, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özkan Özer Keskin, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Arş. Gör. Dr. Abdul Metin Çelikbilek, Selçuk Üniversitesi
Dr. Cihan Gençtürk, Atatürk Üniversitesi
Dr. Resul Şahsi, Ankara Üniversitesi

EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara University
Prof. Dr. Abdulvahap Kara, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Ahmet Kanlıdere, Marmara University
Prof. Dr. Ahmet Taşağıl, Yeditepe University
Prof. Dr. Alfina Sibgatullina, Russia Academy of Sciences
Prof. Dr. Darkhan Kydyrali, International Turkish Academy / Kazakhstan
Prof. Dr. Döölötbek Saparaliev, Kyrgyz-Turk Manas University / Kyrgyzstan
Prof. Dr. Ergin Ayan, Ordu University
Prof. Dr. İlhan Ekinci, Ordu University
Prof. Dr. Mehmet Alpargu, Sakarya University
Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel, Istanbul University
Prof. Dr. Saadettin Yağmur Gömeç, Ankara University

BOARD OF ADVISERS

Prof. Dr. Ali Merthan Dündar, Ankara University
Prof. Dr. Altay Tayfun Özcan, Kütahya Dumlupınar University
Prof. Dr. Haldun Eroğlu, Ankara University
Prof. Dr. Halil Bal, İstanbul University
Prof. Dr. Hava Selçuk, Erciyes University
Prof. Dr. Hayrunnisa Alan, İstanbul Civilization University
Prof. Dr. İbrahim Telliöglu, Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. İlhami Durmuş, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof. Dr. İlyas Kemalöglu, Marmara University
Prof. Dr. Kemal Özcan, Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Konuralp Ercilasun, Ankara Hacı Bayram Veli University
Prof. Dr. Mehmet Şahingöz, Gazi University
Prof. Dr. Mehmet Tezcan, Uludağ University
Prof. Dr. Minehanım Nuriyeva Tekleli, Azerbaijan
Prof. Dr. Muhammet Beşir Aşan, Fırat University
Prof. Dr. Musa Şamil Yüksel, Yıldırım Beyazıt University
Prof. Dr. Mustafa Daş, Dokuz Eylül University
Prof. Dr. Neslihan Durak, İnönü University
Prof. Dr. Nesrin Sariahmetoğlu, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Nuri Yavuz, Artvin Çoruh University
Prof. Dr. Okan Yeşilot, Marmara University
Prof. Dr. Olcabay Karatayev, Kastamonu University
Prof. Dr. Orhan Doğan, Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Prof. Dr. Osman Yorulmaz, Mimar Sinan Fine Arts University
Prof. Dr. Remzi Kılıç, Erciyes University
Prof. Dr. Salih Yılmaz, Yıldırım Beyazıt University
Prof. Dr. Tilla Deniz Baykuzu, Trakya University
Prof. Dr. Üçler Bulduk, Ankara University
Prof. Dr. Yücel Öztürk, Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. B. Tümen Somuncuoğlu, Ankara Hacı Bayram Veli University
Assoc. Prof. Dr. Özgür Türker, Süleyman Demirel University
Assoc. Prof. Dr. Serkan Acar, Ege University

LANGUAGE EDITORS

Assoc. Prof. Dr. Hakan Güngör, Ordu University (Eng.)
Assist. Prof. Dr. Halim Kılıç, Ankara Hacı Bayram Veli University (Eng.)
Assist. Prof. Dr. Cumhuri Kaygusuz, Samsun Ondokuz Mayıs University (Rus.)
Dr. Başak Kuzakçı, Yeditepe University (Rus.-Eng.)

REVIEWERS FOR THE CURRENT ISSUE

Prof. Dr. Abdullah Gündođdu, Ankara University
Prof. Dr. İlyas Kemalođlu, Marmara University
Doç. Dr. Eralp Erdoğan, Namık Kemal University
Doç. Dr. İsmail Özer, Ordu University
Doç. Dr. Süleyman Uygun, Ordu University
Doç. Dr. Tuba Tombulođlu, Ankara Yıldırım Beyazıt University
Dr. Öğr. Üyesi Cumhuri Kaygusuz, Ondokuz Mayıs University
Dr. Öğr. Üyesi İlker Türkmen, Kırşehir Ahi Evran University
Dr. Öğr. Üyesi Özkan Özer Keskin, Ondokuz Mayıs University
Arş. Gör. Dr. Abdul Metin Çelikbilek, Selçuk University
Dr. Cihan Gençtürk, Atatürk University
Dr. Resul Şahsi, Ankara University

TAKDİM

Genel Türk Tarihi alanındaki süreli yayın eksikliğini gidermek maksadıyla yayınlamaya başladığımız Türk Tarihi Araştırmaları Dergisinin 8. yılına girmiş bulunuyoruz. Başlangıçta yayın ilkelerini tespit etmiş ve bu ilkelere riayet edeceğimize dair söz vermiş ve bir ölçüde de taahhütte bulunmuştuk. Bu sözümüzü yerine getirmenin mutluluğu içinde olduğumuzu özellikle belirtmek istiyoruz.

Alandaki çalışmacıların sayısının az olmasına rağmen bu yayın süresi içinde araştırmacılar dergimize büyük ilgi göstermişler, birçok araştırmacı gerçekleştirdiği yayın faaliyeti ile dergimize güç katmıştır. Kendilerine teşekkür ediyoruz. Dergimizin kuruluşunun üstünden çok uzun bir süre geçmemiş olmasına rağmen Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi Genel Türk Tarihi çalışmalarının daha organize olması için planlanan ve çok sayıda katılımı gerçekleştiren, çeşitli kuruluşlarla iş birliği içinde “Genel Türk Tarihi Çalıştayı’nın” düzenleyicisi olarak önemli bir faaliyet göstermiş ve çalıştaylarda sunulan görüş ve düşüncelerin yer aldığı bildirilerin bir bölümünün yayınlanmasını da başarıyla gerçekleştirmiştir.

Bu dergide yayın yapan araştırmacıların emekleriyle birlikte dergideki yazıların hakemleri de gerçekten dikkatli ve sabırlı bir mesai içinde önemli katkılarda bulunmuşlardır. Onlara da gösterdikleri ilgi ve titiz çalışmaları için teşekkür ediyoruz.

Bu sayımızın hayırlı olmasını diliyor, saygılarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Mehmet ALPARGU

INTRODUCTION

The Turkish History Research Journal, which started to publish in order to overcome the lack of journals in the field of General Turkish History, is celebrating its 8th year. The journal determined its principles before it went on publishing and it is our pleasure to announce that it has proved to comply with these principles.

Although there is a small number of researchers in the field, researchers showed great interest to the Turkish History Research Journal during this period of publication. As the board of the journal, we thank those who has contributed. Although it has not been a long time since the establishment of our journal, the Turkish History Research Journal has been an important organizer of the "General Turkish History Workshops" in collaboration with various organizations. The journal has also successfully published some of the papers containing the opinions and thoughts presented in the workshop.

Along with the efforts of the researchers publishing in this journal, the referees of the articles in the journal also made important contributions in a careful and patient work. We thank them for their interest and meticulous work.

We wish this volume to be beneficial and we offer our respect.

Prof. Dr. Mehmet ALPARGU

EDİTÖRLERDEN

Sevgili okuyucular,

Genel Türk Tarihi alanında sekiz yıldır yayın hayatına devam eden Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin son sayısında 5 özgün araştırma ve 2 kitap tanıtımı yer almaktadır. Bu sayının ilk makalesi Fusun Kara tarafından kaleme alınmıştır. "Kırgızistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde Buğday Krizi" adlı çalışmada Sovyet dönemi Kırgız halkının zorla yerleşik hayata geçirilmesi ve devlet için buğday üretiminde çalıştırılmaya başlanması bunun sonucunda da bölgede buğday krizinin ortaya çıkması konu alınmıştır.

"Ukrayna'nın Tarihî Kökenleri: Kiev Knezliği'nden Kırım Hanlığı'na" adlı çalışmada Serkan Acar, Kiev Knezliği'yle başlayan en eski Slav devletinin iki mihenk taşı Rus ve Ukrayınlerin Moğol istilasıyla birlikte başlayan ayrışmasının tarihî arka planını ele alarak bunun günümüze nasıl yansıdığını değerlendirmiştir. Vesile Tanınmış "16. Yüzyılda İstanbul Karai Cemaati" başlıklı çalışmada Karai Cemaati'nin ortaya çıkışı, yayılma alanları ve son olarak II. Mehmet döneminde Osmanlı Devleti içerisindeki durumu incelenmiştir. Sebile Yıldız Aybak tarafından kaleme alınan "Isparta İstiklâl Mahkemesi'nde Görülmüş Bazı Casusluk Davaları" adlı çalışmada, daha önce TBMM Arşivi'nden yayımlanmamış yargılama tutanakları temel alınarak Millî Mücadele döneminde devlete karşı casusluk faaliyetleri yürütenlerin yargılama süreci ve aldıkları cezalar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Gülcan Memiş "Avrupalı Seyyahların İzlenimleriyle 19. Yüzyılda Batı Türkistan'da Türk Misafirperverliği" başlıklı makalesinde Türk gelenek-göreneklerinde önemli bir yere sahip misafir ağırlama kültürünü, batılı seyyahların izlenimlerine dayanarak onların nasıl ağırlandığına vurgu yapılmıştır.

Bu sayıda dergimizde yer alan kitap incelemelerinden ilki Salise Hilal Ergün "Sibir Hanlığı Kronikleri: I Yesipov Kroniği-II Stroganov Kroniği-III Remezov Kroniği" adlı Sibir Kronikleri serisidir. Ergün, kitap serisinin muhteiyatı hakkında bilgi verirken Türk bilim çevrelerince bu alanda yapılan diğer çalışmaları da değerlendirmeyi ihmal etmemiştir. Son olarak Derya COŞKUN tarafından kaleme alınan "Herât'tan Yükselen Işık Kert Hanedanlığı (Siyasi Tarihleri 643-791/1245-1389)" adlı eserin incelemesi Leyla Özer yapmıştır. Özer, eserde esas alınan İlhanlı dönemi Kert Hanedanlığı ve bu hanedanlığın bağımsızlığını elde ettikten sonraki süreç işlenerek kitabın bölümleri hakkında umumi değerlendirmelere yer vermiştir.

Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin bu sayının ortaya çıkmasında emek sarf eden ve değerli vakitlerini bize ayıran başta yazarlara, hakemlere, maddi manevi katkı sunan tüm dostlarımıza müteşekkirimiz.

Editör Kurulu Adına
Prof. Dr. Fatih ÜNAL

FROM EDITORS

Dear readers,

The last issue of the Journal of Turkish History Studies, which has been published for eight years in the field of General Turkish History, includes 5 original research and 2 book reviews. The first article on this issue has been written by Füsün Kara. In the study titled "The Soviet Republic of Kyrgyzstan in Wheat Crisis", the forced settlement of the Soviet period Kyrgyz people and their employment in wheat production for the state, because of which a wheat crisis emerged in the region is discussed.

In the study titled "Historical Origins of Ukraine: From Kievan Rus' to the Crimean Khanate", Serkan ACAR deals with the historical background of the separation of the two cornerstones of the oldest Slavic state, which began with the Kievan Principality, Russian and Ukrainian, which began with the Mongol invasion. In addition, Acar evaluated how this situation reflects today. In the study titled "Karaites Congregation of Istanbul in 16th Century" by Vesile Tanınmış, the emergence of the Karai/Karaim Community, its areas of expansion, and finally its situation in the Ottoman State during the reign of Mehmet II were examined. The "Some Cases of Espionage Held at Isparta Independence Court" study, written by Sebile Yıldız Aybak, is based on previously unpublished proceedings from the Parliamentary Archive. In addition, in the article, the trial process and the punishments of those who carried out espionage activities against the state during the National Struggle were tried to be revealed. Gülcan Memiş, in her article titled "Turkish Hospitality in Western Turkestan in the 19th Century as Perceived by European Travelers", discussed the hospitality culture, which has an important place in Turkish traditions and customs, and emphasized how they were hosted based on the impressions of western travelers.

The first of the book reviews in this issue of our journal is the Sibir Chronicles series titled Fatih Ünal, Murat Özkan, Mesut Karakulak, Zafer Sever, Harun Arslantürk, *Sibir Hanlığı Kronikleri I Yesipov Kroniği-II Stroganov Kroniği-III Remezov Kroniği*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2020, ISBN: 978-605-155-896-7/4/1 reviewed by Salise Hilal Ergün. While giving information about the content of the book series, Ergün did not neglect to evaluate other studies conducted by Turkish scientific circles in this field. Lastly, Leyla Özer analyzed the work of Derya Coşkun, *Herât'tan Yükselen Işık Kert Hanedanlığı (Siyasi Tarihleri 643-791/1245-1389)*, Kitabevi, İstanbul 2020, 300 s., ISBN: 9786057819710. Özer gave general evaluations about the chapters of the book dealing with the Kert Dynasty of the Ilkhanid/Ilkhanate period and the process after this dynasty gained its independence.

We would like to thank the authors and referees, and all our friends who contributed materially and morally to the publication of this issue of the Journal of Turkish Historical Studies.

On behalf of the Editorial Board

Prof. Dr. Fatih ÜNAL

